

Lindora kandi vanemast ajaloost

Koostanud Arvis Kiristaja ja Külli Eichenbaum

Lindora külanimi tuleneb ilmselt samanimelisest ojast (kohalikus keeles on oja ura, ora), nimetatud ka Raatsi- ehk Raadsiojaks. Praeguse Lindora küla alalt, Lindora oja kaldalt kõrtsihoone tagant, on teada muinasasulakoht. Muistseid asula- ja matusekohti on Piusa jõe kõrgetel kallastel ja lähistel mitmeid, sest asulad tekkisid just ennekõike veeteede äärde. Lindora küla lähistel liivase pinnasega metsa all on kahes kääbastikus praegugi jälgitavad ühes 21 ja teises 16 kääpakuhelikku, millest esimene pärineb hauapanuste järgi I aastatuhande II poolest (6.–10. sajand), teine aga hilisrauaajast (11.–12. sajand). Keskaegsed külakalmel on teada nii Tabinast (2), Tammelt kui ka Lindorast. Vana pelgupaik on olnud arvatavasti Kõokülä (Jõõveere) Kullamäel, kust valvati Piusa jõe veeteede järele.

Juba Liivi sõja ajast mainitakse Ivan IV ürikus 1561. aastal Tabina küla (*Тамно*) kolme taluga, samuti Poola võimu perioodist (1585 *Thopino*) ning samuti Rootsi võimu perioodist (1627 *Topinna*, 1630 *Groß Tapina kylla*) juba viie taluga. Külas, mis rootsiaegsel kaardil 1681–1684 on Lindora piirkonnas märgitud suurima külakohana, on leitud kaks muinas- ja keskaegset asulakohta. Muistne asulaohk on veel olnud Piusa jõe ääres praeguse Tamme küla juures ning Jõõveere talu juures. Kohta on esmakordselt mainitud 1630 Kõo küla osana (*Kleen Tapina kylla*), 1684 on mainitud 8 Jõõveere (*Jägoritz*) talu samas külas. Tamme veskit on esmakordselt mainitud 1630 (*Thoma Hans Möller*), talu 1681 (*Jacob Tamme*). Lindora, mis jõuab ajaloolistele kaartidele aastal 1796, jääb Tamme ja Tabina külade vahele.

Lindoralt läks läbi vana postitee, mis viis Vahtsõlinalt üle Kerepäälse, Lindora, Tuderna ja Orava edasi Rāpinasse. Tähtsamate liikumisteede äärde rajasid mõisnikud kõrtse, kus teekäijad saaksid ööbida ja süüa. Lindora on olnud ajalooliselt vana kõrtsikoht, kus kõrts võis tegutseda juba Rootsi ajal. Sellest ajast (1681–1684) on aga kindlalt teada kohta läbiv Rāpina-Vahtsõliina tee.

Samas pole võimatu ka juba muinasaega tagasiulatuva tee olemasolu piirkonnas: see kulges üle Orava (1558 *Wayakas*) Lindorasse ja siit edasi mööda kõrget Piusa läänekallast Vahtsõliina suunas. Sellest annab tunnistust veel kasutatav tee läbi Jõõveere ja Telläste Hinniala küla ja linnamäe suunas. Teine haru võis tulla Tuderna kõrtsi poolt samuti mööda Piusa kallast.

Ajalooallikates on Lindora kõrtsi nimetatud 1726. aasta kirikuvisitatsiooni aruandes, kõrts on tegutsenud ka hilisemate revisjonide andmete järgi. Kõrts oli paikkonna elanike jaoks esmane kauplemise koht. Mellini atlase Võrumaa lehel on kõrts (*Lindora*) aastal 1796 juba märgitud, samuti Rückeri kaardil aastast 1839. Aastast 1866 pärit Vene 3-verstasel kaardil, kus on märgitud Lindora kõrts (*Линдора*), paikneb see kuue tee ristis.

Ülevaade on koostatud 2011. aastal.